

Universitätsbibliothek Wuppertal

Omnia Divini Platonis Opera

Plato

Basileae, 1551

Meno, vel de virtute

Nutzungsrichtlinien Das dem PDF-Dokument zugrunde liegende Digitalisat kann unter Beachtung des Lizenz-/Rechtehinweises genutzt werden. Informationen zum Lizenz-/Rechtehinweis finden Sie in der Titelaufnahme unter dem untenstehenden URN.

Bei Nutzung des Digitalisats bitten wir um eine vollständige Quellenangabe, inklusive Nennung der Universitätsbibliothek Wuppertal als Quelle sowie einer Angabe des URN.

[urn:nbn:de:hbz:468-1-245](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:468-1-245)

fectio mentis que contemplationem perficit, sapientia est: que rationis indaginem, scientia atq; prudentia. Scientia quidem indagationem eorum que natura facit, prudentia consultationem in ijs que nos agimus. Que phantasia discursum opinio recta, quam sagacitatem quidam uocant. Iustitia uoluntatem & liberalitas. Irascibilem fortitudo eiusq; pedisse que. Concupiscibilem continentia simul & temperantia. His omnibus id est commune, ut quelibet earum sit affectio actum potentie naturalis perficiens, dum decorum reddit & utilem ad finem ultimum consequendum. Variæ uero uirtutes diuerso modo habentur. Sapientia quidem natura: est enim aeterna rationum omnium in mente complexio, perpetuusq; ueritatis intuitus. Scientia per doctrinam philosophiæ que reminiscenciam præstat, acquiritur, dum ratio que pennas olim abiecit, ad mentem conuersa reminiscendo iterum alas recuperat. Prudentia doctrina simul & longo usu rerum aduenit. Recta opinio exemplis, autoritate, inductione, sorte. Iustitia fortitudoq; & temperantia, ceteraq; morales uirtutes prudentiæ rectaq; opinionis legibus & exercitatione legitima perficiuntur. Unde duo hæc moralium uirtutum principia Plato posuit, prudentiam & rectam opinionem. Quamobrè prudentia sepe numero totius moralis uirtutis apud Platonem nomen usurpat. Est & uirtus quædam ad rectam opinionem attinens, qua legitimi principes ac ciues, in agendo honesti, cõtemplationis tamen expertes bonum publicum curant, quam ciuilem peritiam nominant. Eamq; Plato facultatem, & in Theage, & in præsentis Menone, haud aliter quam sorte diuina, dari ciuilibus hominibus disputat. Hac igitur summula quis mentem Platonis in Menone colliget, & huiusmodi præmissa distinctione contradictiones reuocet, obiectionesq; uitabit. Disputationem uero illam de reminiscencia geometricisq; figuris in argumento tractare idcirco non placuit, quoniam non ut principalis, sed ut accessoria est inserta. Argumentum autem summam rei caputq; requirit. Singula quippe discutere non argumenti, sed commentarij potius est officium.

MENO, VEL DE VIRTUTE

MENO, SOCRATES, PVERANYTVS

Tergiterfactio Socratis eo pertinet, ut interroget ipse

POTES ne mihi ostendere Socrates, doceri uirtus possit, nec ne, an exercitatione potius acquirat? Aut num fortasse nec doctrina, nec usu hominibus comparetur, sed ipsa natura, uel alio quopiam modo hominibus insit? **SOC.** Hactenus o Meno Thessalici homines inter Græcos illustres, tum equestri facultate, tum etiam diuitijs habiti sunt. Nunc autem, ut mihi uidetur, sapientiæ quoq; gloriam consequentur, præsertim amici tui Aristippi Larissæi cõciues. Atq; eius quidem rei autor uobis Gorgias extitit, qui in urbem uestram profectus amicos sibi ob sapientiam comparauit cum reliquos Thessalorum optimates, tum maxime Aleudarum familiam ex qua amicus tuus Aristippus originem ducit. Quamobrè sic uos Gorgias assuefecit, ut intrepide & alto animo interrogantibus respondeatis, quæadmodum scientes decet. quippe & ipse cõcedebat Græcorum cuiq; rogare quicquid quisq; uellet, ac singulis etiam respõdebat. Nobis uero o amice Meno contrarium contigit: siquidem sapientiæ nostra quodammodo iam exaruit, atq; ex ijs locis ad uos diuertisse uidetur. Itaq; si quem nostrorum hominum hoc pacto percõteris, nemo erit qui non rideat. O hospes forte tibi beatus quidam uideor, quem nosse existimas, utrum doctrina, an alia quadam ratione uirtus hominibus cõparetur. Ego uero usq; adeo ab hac cognitione absom, ut nec quid ipsa sit uirtus intelligam. Atqui ipse quoq; o Meno sic affectus sum: in eadem quippe paupertate animi qua & cõciues mei, uersor, ac me ipsum sæpe accuso, utpote quid sit uirtus penitus ignoras. Cum uero quid sit nesciam, quonam pacto qualis sit norim? Num tibi fieri posse uidetur, ut qui nullo modo quis Meno sit norit, utrum bonus, diues, generosus, an contra sit norit? **ME.** Mihi quidem nequaquam. At uero ipse reuera o Socrates, quid sit uirtus ignoras? Ista de te domi renunciabimus? **SOC.** Non id quæso solum Meno domi dices, uerum etiam quod nullum unquam, ut mihi quidem uidei, isthuc scientem natus sim. **ME.** Nunquam ne igitur Gorgiam cum hic commoraretur conuenisti? **SOC.** Equidẽ. **ME.** An hæc ignorare tibi uisus est? **SOC.** Haud satis o Meno nemini, ideoq; quid tum mihi uisum fuerit, in præsentia referre nequeo. Sed fortè & ille nouit, & tu quid ille docuerit, tenes. quare si placet: ipse dicas. Nam tibi forsitan cum illo conuenit. **ME.** Conuenit equidẽ. **SOC.** Eum igitur cū absit, omittamus, ipse uero o Meno, dic per deos obsecro quid esse uirtutem existimes: dic inquam, nec inuideas, ut fortunati cuiusdam mendacij redarguar, siquidem tu & Gorgias id nosse uideamini, ego uero nemini unquam hoc scienti occurrisse dicam. **ME.** At o Socrates nequaquam difficile est id dicere: & primo quidem si
lubes

lubet quæ uiri sit uirtus, hæc planè est, ad ciuiliu reru administrationem sufficientem esse, ijsq; tractandis amicos iuuare, inimicos lædere, necnon diligēter cauere ne quid ipse tale aliquando patiatur. Quod si ulterius quæ sit mulieris uirtus nosse requiris, neq; id arduum erit. Est enim mulieris uirtus, domum recte gubernare, dum curat domestica, uiroq; obedit. Alia quoq; uirtus est pueri foeminae q; & masculi, & uiri iam ætate grauis: nec non liberi, si uelis, alia, & alia serui. Atq; alia permulta uirtutes sunt. Quamobrem haud deest, quid de uirtute dicamus. Enim uero in unaquaq; actione atq; ætate ad unum quod que opus singulis hominibus uirtus adest. Totidem præterea et de uitio ô Socrates, ut ar bitror, dici possent. S O C. Non parum in hac uenatione fortunatus sum ô Meno: siquidem unam uirtutem inuestigans, examen quoddam uirtutum apud te habitantium reperi. Veruntamen ô Meno, si eadem examinis similitudine percontanti mihi quæ sit apis substantia, multiplices earum esse substantias respondisses, ego uero iterū te rogem, numquid hoc quo apes sunt, an alio quopiam ueluti pulchritudine, uel magnitudine, aut alio quopiam huiusmodi apum substantias diuersas esse dicis, quid inquam, sic interrogati potissimum responderes? ME. Quod eo quod apes sunt, minime differunt. S O C. Et si ego post hæc rogem, quid ergo est ô Meno, quo nihil inter se differunt, sed idem sunt cunctæ? habes quod respondeas? ME. Habeo profecto. S O C. Eadem itaq; ratione uirtutes quamquam multa atque uariae sunt, unam tamen speciem quandam in omnibus eandem habent qua uirtutes existunt, in quam respicere decet eum qui responsurus sit interroganti cuiquam quid uirtus sit. Tenes quid dicam? ME. Intelligere uideor, nondum tamen ut uellem quod quæris planè comprehendo. S O C. Vtrum uero circa uirtutem id solum ô Meno, tibi uidetur, aliam quidem uiri esse, aliam mulieris, & aliam reliquorum, an etiam circa sanitatem magnitudinēq; & robur eodem modo, ut alia quidem uiri sanitas sit, mulieris alia: an potius eadem ubiq; sanitatis species est, si quidē sanitas sit, seu uiro, siue mulieri, siue alteri cuiuscunq; adsit? ME. Eadem mihi sanitas & uiri simul & mulieris esse uidetur. S O C. Nōne igitur si quidem robusta sit foemina, eadem specie roboris robusta erit? Cum uero eandē dico, quā nihil differt, quā robur ut robur sit intelligo, seu uiro, seu mulieri insit. Num tibi differre quicquam uidetur? ME. Minime. S O C. Ergo & uirtus, ut uirtus sit, differt iuuenem, aut senem, aut uirum, aut foeminam ornet? ME. Mihi quidem ô Socrates, hoc cæterorū simile nequaquā esse uidetur. S O C. Nōne uiri uirtutem esse dixisti, recte Rempub. gubernare, mulieris uero domum? ME. Dixi equidem. S O C. An potest quisquam ciuitatem, uel domum, aut aliquid aliud recte disponere, nisi temperate siue prudenter ac iuste disponat? ME. Non certe. S O C. Nōne si temperate iusteq; instituunt, temperantia iustitiaq; instituent. ME. Necessè est. S O C. Vtrisq; igitur tam uir quam mulier indiget, si boni futuri sint, temperantia scilicet atque iustitia. ME. Apparet. S O C. Quid uero puer ac senex quatenus intemperati & iniusti sunt, num boni fient. ME. Nequaquam. S O C. At dum temperati & iusti. ME. Ita. S O C. Vniuersi igitur homines eadem ratione boni fiunt, nam eorundem participatione boni semper efficiuntur. ME. Videtur. S O C. Nunquam eadem ratione boni sunt, ni illorum uirtus sit eadem. ME. Nunquam. S O C. Quoniam ergo eadem uirtus est omnium, conare in memoriam reducere, quidnam hoc esse Gorgias dixerit, ac tu una consenseris. ME. Quidnam aliud quam præesse hominibus posse? siquid unum in omnibus exigis. S O C. Requiro equidem, attamen eadem ne pueri & serui uirtus erit ô Meno, præesse posse domino, ac uidetur tibi etiam tum seruus esse cum imperat? ME. Haud certe mihi uidetur ô Socrates. S O C. Neque enim isthuc optime uir fas esset, sed hoc rursus cōsidera, utrum dominari posse aliquem putas, si iuste præesse dicamus: iniuste uero, nequaquā. ME. Puto equidem, iustitia enim uirtus est. S O C. Vtrum uirtus ô Meno, an uirtus quædam? ME. Quo pacto id ais? S O C. Quemadmodum de quouis alio. ut ecce de rotunditate figuram quandam esse dicerem, non simpliciter figuram, ob eam sanè causam ita loquerer, quia alia quoq; figuræ præter rotunditatē sunt. ME. Recte inquis. Atqui & ipse nō iustitiam tantum, uerum alias quoq; uirtutes esse dico. S O C. At quas dicis alias, explica obsecro. Equidē si me de alijs figuris interrogasses, utiq; respondissem, itaq; tu quæ sint alia uirtutes ostende. ME. Fortitudo, temperantia, sapientia, magnificentia, cæteraq; permulta. S O C. In idem recidimus. Multas rursus uirtutes, dum quærimus unam, inuenimus, sed alio pacto; unam uero quæ per

Prima uirtutis definitio mala

Confutatio ex inductio ne

Secunda de finitio mala Confutatio

Transfertur
disputatio
ad figuram,
ut ad euidē-
tius

Modus di-
sputandi cō-
tentiosus at
que acer
Modus di-
sputandi dia-
lecticus mi-
tis
Huius defi-
nitionis col-
lectio quia ē
ab interro-
gatis, est dia-
lectica: nam
si esset a senti-
bilibus esset
analytica.
Definitio di-
alectica, figu-
ra est solidi
terminus

omnes diffunditur, reperire nequimus. ME. Nondum queo o Socrates, quod quaeris, et nam in omnibus uirtutem quemadmodum in ceteris assequi. SOC. Non ab re quidem: at ego si modo potuero, perducere nos conabor. Vides ne sic in cunctis contingere, si quis a te petat idem quod modo dicebam, quid figura sit, ac tu quod sit rotunditas responde- res, & ille tibi quæ & ego inferret, utrum rotunditas sit figura, an figura quædam, an non illi diceret figuram quandam esse? ME. Profus. SOC. Nonne ob id quod alia quoque fi- guræ sunt? ME. Ita. SOC. Quod si quales illæ sint quaerat, euestigio respondebis? MENO. Equidem. SOC. Quinetiam si de colore similiter quid sit quaerat, & tu quod albedo sit di- cas, ac ille sic deinde roget, utrum albedo color sit, an color quidam, inferres ne colorem quendam ob hoc esse, quod alij quoque colores reperiantur? ME. Maxime. SOC. Si ite- rû colores ceteros referre iusserit, narrabis utique & alios multos, qui nihilo minus quam albedo colores sint? ME. Narrabo. SOC. Quid si ille sic, ut ego nunc, sermone progre- diatur, dicatque quod in multa semper recidamus, quod ille fieri nequaquam permittat: cumque hæc multa uno nomine nuncupes, dicasque omnia figuram esse, inter se contraria sint li- cet: hoc autem quod non minus rotundum contineat quam rectum, quam quidem figu- ram nominas, & nihilo magis rotundum quam rectum figuram esse tu dicis, an sic dicis? ME. Sic plane. SOC. Cum ita dicas, inquam, nunquid rotundum magis rotundum quam rectum, aut rectum magis rectum quam rotundum esse dicis. ME. Non certe o Socra- tes. SOC. Veruntamen asseris rotundum nihil magis figuram esse quam rectum, neque re- ctum magis quam rotundum. ME. Vera narras. SOC. Quid igitur est, cui figura compe- tit? declarare enitere. Si itaque sic percontanti de figura siue colore, te nequaquam intellige- re quid ipse uelit, respondeas, uehementer admiretur arbitror, ac dicat, an non intelligis quod in his omnibus idem quaero? Non habes o Meno, quod dicas, si quis quaerat quid in rotundo sit ac recto, & ceteris quas figuras appellas, in omnibus idem? Explica qua- so, ut hoc pacto ad disputationem uirtutis te pares. ME. Nequaquam, sed ipse o Socra- tes, ediffere. SOC. Vis ne tibi gratificer? ME. Omnino. SOC. Vis tu contra uirtutis qua- sitionem deinde soluere? ME. Equidem. SOC. Expediendum iam est, decet enim. MENO. Et maxime quidem. SOC. Age experiamur quid figura sit exprimere, & uide utrum istud admittas. Esto itaque id nobis figura, quod solum ex omnibus semper colorem sequitur. Satis ne tibi hoc est, an forte aliud exigis? Ego enim sat habeam, si mihi post hæc uirtutem ipsam ostendas. MENO. At istud absurdum quiddam est o Socrates. SOC. Quamobrem? ME. Quoniam figura secundum rationem tuam est, quæ semper colorem sequitur. Si er- go colorem quis nosse negaret, eodem modo quo circa figuram dubitās, quid illi potissi- mum responderes? SOC. Vera equidem. Nam si qui rogat sapientum illorum & conten- tiosorum ac litigantium aliquis sit, respondeam utique me dixisse, quod si minus recte dixi, ad te nunc attinet respondere, ac mea dicta refutare. Sin autem quemadmodum nos su- mus, illi amici sint, uelintque tantum disputare, decet profecto mitius, & magis dialectico more respondere, est autem dialecticum magis non modo uerum proferre, sed his illud ra- tionibus approbare, quas & ille qui rogat, plane se nosse fateatur. Hoc itaque more nunc te cum differendo uti conabor. Dic ergo, num finem appellas terminum quendam, atque ex- tremum? Hæc enim omnia uelut idem profero, forte uero Prodicus his tanquam differē- tibus uteretur. Tu autem num dicis terminari aliquid atque finire? nihil quippe diuersum his uerbis intelligo. MENO. Dico sanè, & quod ais, intelligere arbitror. SOC. Et planum ali- quid uocas, & solidum aliud, cuiusmodi quæ in Geometria tractantur? ME. Voco equi- dem. SOC. Iam igitur quid figuram esse dicam, ex his percipies: in omni quippe figura id assero, figuram esse id in quod solidum desinit. Atque ut summam dicam, figuram appello solidi terminum. MENO. Colorem uero quid uocas o Socrates? SOC. Procax nimium es o Meno: homini iam seni onus imponis, ac respondere tibi iubes: ipse autem memor quid Gor- gas uirtutem esse dixerit, definire minime uis. ME. At postquam tu mihi hoc declaraueris o Socrates, tibi illud referam. SOC. Etiam absconditus hic aliquis, & loquentem tantum- modo te audiens, intelligat, pulchrum esse te & amatoribus non carentem. ME. Quid ita? SOC. Quod nihil quam continuo in sermone imperitas, quod facere delicati isti et forme fiducia adhuc tyrannidem exercentes solent. Simul ita de me statuis forsitan, inferiorē ele- gantibus illis esse: gratificabor itaque tibi, & respondebo. ME. Gratificare obsecro. SOC. Vis ne tibi

ne tibi secundū Gorgiam respondeā: sic maxime assentieris: ME. Quid ni uelim? S O C. Nonne defluxus quidam secundum Empedoclem à rebus manare dicuntur? ME. Et maxime quidem. S O C. Ac porī, id est meatus in quos & per quos etiam defluxus huiusmodi manant? ME. Omnino. S O C. Ex defluxibus autem quosdam poris quibusdam congruere, quosdam minores, aut maiores esse? ME. Sic est. S O C. Nunquid & uisum aliquid uocas? ME. Voco. S O C. Ex ijs iam quid uelim, ut ait Pindarus, accipe. Est enim color de fluxus quidam rerum, uisui congruens atq; sensibilis. ME. Optime mihi ô Socrates, respondisse uideris. S O C. Forte quia que solitus es audire, nunc responsum est tibi, & simul aduertis, quod ex hac responsione facile etiam definire queas, quid sapor, quid uox, quid odor sit, cæteraq; huiusmodi plurima. ME. Prorsus. S O C. Atqui tragica ô Meno, ista responsio est: ideoq; tibi magis quam figuræ definitio placet. ME. Mihi uero. S O C. At mihi quidem ô Alexidemi fili, minime persuadeo: est enim illa altera melior, ac puto neq; tibi ista placebit, nisi forsan quod heri dicebas, mysterijs nondum absolutis abire uis: sed mane, atq; hic mysterijs initiare. ME. Manerem ô Socrates, si huiusmodi multa inculcares. S O C. Nihil utiq; prætermittam, quin talia quædam & tui simul & mei gratia dicam. Vereor tamen ne minus possim huiusmodi plurima dicere. Ceterum iam ad promissa seruāda nobis accingere, ac in cōmune quid uirtus sit, exprime, nec ut fecisti hæctenus, unum in multa discerpas, quod iaci in eos solet, qui idem ubiq; inculcant: sed integrā atq; sanā, dic tandem quid uirtus sit. exempla uero loquēdi à me accepisti. ME. Videtur mihi ô Socrates, uirtus esse, ut Poeta inquit, gaudere honestis ac posse. Atq; ego id ipsum uirtutem uoco, honesta quidem appetere, eaq; consequi posse. S O C. Num honesta cupientem, bona cupere dicis? ME. Omnino. S O C. Nunquid ita loqueris quasi sint nonnulli qui bona cupiant, quidam uero qui mala? ME. Imò. S O C. Non omnes igitur ô optime uir, bona tibi appetere uidentur? MENO. Mihi nequaquam. S O C. Quidnam itaq; mala? MENO. Ita. S O C. An ita dicis, quasi quæ mala sint, bona esse opinentur, aut etiā noscentes quod mala sint, nihilominus illa cupiant? ME. Vtrunq; aio. S O C. An censes aliquem cognoscentem mala quod mala sint, illa tamen appetere? ME. Arbitror. S O C. Quid autem exoptare hunc dicis? Num hæc sibi adesse? MENO. Adesse sanè, nam quid aliud optet? S O C. Vtrum qui mala desiderat, mala esse cognoscens, prodesse cum adsint, existimat? an unum quodque potius sua præsentia lædere? ME. Sunt certe qui mala prodesse putent, nec desunt qui obesse cognoscant. S O C. Videntur tibi mala nosse quod mala sint, qui mala prodesse cuiquam opinantur? ME. Haud sanè id mihi uidetur. S O C. Ex ijs igitur patet eos non appetere mala, qui illa minime norint, sed illa potius quæ bona esse putauerint, cum tamen mala sint. Quapropter ignorantes illa, bonaq; existimantes, perspicuum est bona potius exoptare. An non? ME. Sic isti se habere uidentur. S O C. At uero qui mala quidem affectāt, ut ipse inquis: eaq; cuiuscunq; accidunt, obesse censent: norunt ne quod illorū præsentia lædentur. ME. Necessario sequitur. S O C. Quid uero læsos homines, nonne isti miseros esse quatenus læsi sunt, opinantur? ME. Hoc quoq; necessarium. S O C. Miseros autē nonne infelices? ME. Reor equidem. S O C. Est ne aliquis qui miser & infelix esse uelit? ME. Non uidetur. S O C. Nemo igitur mala uult, si quidē talis esse minime uelit. Nam quid aliud est esse miserū, quam cupere mala, in eaq; incurrere? ME. Vera loqui uideris ô Socrates: nemo enim uult mala. S O C. Nōne paulo ante dixisti uirtutem esse bona uelle, ac posse? ME. Dixi equidē. S O C. An non ex eo quod dictū est, uoluntas quidem ipsa omnibus adest, atq; hac ratione alius alio melior non est? ME. Apparet. S O C. Ergo si quidē est alius alio melior, nec id secundū uoluntatem, sequitur ut secundū potentiam sit melior. ME. Sequit̄. S O C. Secundū igitur rationem tuā hoc est uirtus, bonorū comparandorum potestas. ME. Sic prorsus se habere uideē, ut nunc accipis. S O C. Animaduertamus posthac, utrū id uere asseras nec ne: forte enim bene loqueris. Dic igitur, bona uēdicare posse uirtutem esse dicis? ME. Isthuc ipsum. S O C. Bona uero nōne hæc uocas, ceu sanitatem, diuitias, aurumq; & argentū plurimum possidere, honoribus præterea & magistratibus in Repub. fungi: num alia quædā præter ista bona nuncupas? ME. Nequaq; sed omnia bona huiusmodi esse dico. S O C. Eia aurū atq; argentū acquirere uirtus est, ut inquit Meno, magni regis patrius hospes. Vtrū uero addis huic lucro ô Meno, iuste ac sancte lucrari: an nihil interest, sed etsi iniuste quis ista possidet, nihilominus quæstū huiusmodi uirtutē

Coloris de-
finitio secū-
dum Gorgi-
am, dialecti-
ca

Illā melior
quod analy-
ticæ uicini-
or

Tertia uirtu-
tis definitio
mala. Quar-
ta definitio

Confutatio
quartæ defi-
nitionis

Quæ media
sunt inter
mala & bo-
na, ea nō es-
se bona, nisi
uirtus adsit

uocas? MENO. Nequaquam ô Socrates, sed uitium. S O C. Omnino igitur, ut uidetur, huic possessioni iustitiæ, uel temperantiæ, uel sanctitatis, aut alterius uirtutis præsentia opus est. Alioquin uirtus minime erit, quâuis bona sibi uendicet. ME. Qui enim sine ijs uirtus existat? S O C. At non suppeditare aurum & argentum, quando minime iustum sit, aut sibi, aut alteri, neq; etiam uirtus est hæc egestas? ME. Videtur. S O C. Nihil magis igitur horum bonorum copia uirtus erit quàm inopia. Verum ut uidetur, quodcumq; cum iustitia fit, uirtus est, quod autem absq; illa eiusq; similibus, prauitas. ME. Videtur mihi necessarium esse quod dicis. S O C. Nõne unum quodq; horum paulo ante uirtutis partem esse diximus, iustitiam & temperantiã, cæteraq; huiusmodi? ME. Diximus planè. S O C. Siccinne ô Meno, me deludis? ME. Quorsum hæc ô Socrates? S O C. Quoniam cum te orassem ne amplius uirtutem discerperes, & exempla respondendi dedissem, hoc neglecto uirtutem esse dicis, bona cum iustitia comparare posse, iustitiam uero uirtutis partem esse confessus es. ME. Sic est. S O C. Nõne efficitur ex ijs que iã concessisti, uirtutē esse agere cū parte uirtutis quicquid agitur? Iustitiã enim & huiusmodi singula uirtutis particulas confiteris. ME. Quid tum? S O C. Quia cum rogassem ut totã ipsam uirtutem ostenderes, quid ipsa sit, nullo modo explicuisti: omnem uero actionē quæcumq; cū parte uirtutis fit, uirtutē esse dixisti, quasi quid tota uirtus sit, summam prædixeris, atq; ipse intelligere tum queam, si abs te in particulas diuidatur. Eadem igitur quæstio rursus ô Meno, tibi suboritur, quid uirtus sit, si quidem omnis actio cum uirtutis parte sit uirtus. Id namq; tunc dicitur, cum omnis actio cum iustitia uirtus esse definitur. An non eadem iterū quæstione opus esse uides? Num putas quempiã uirtutis partem aliquam nosse, qui totius naturam minime norit? ME. Non uidetur. S O C. Si enim memineris quæ in superioribus de figura tibi respondi, reiecimus utiq; responsionem illam quæ per ea fit quibus ulteriori probatione opus est, nec dum rata habentur. ME. Et merito quidem reiecimus. S O C. Neq; tu igitur ô uir optime, cum quæris, quid ipsa in uniuersum, ac tota sit uirtus, partes respondens eam quærentibus patefacias, neq; aliud quicquam eodem modo respondens, sed rursus eadē interrogatione opus erit, quidnã uirtus sit, qua subiecta ista dicis. Num aliquid tibi dicere uideor? ME. Mihi quidē probè loqui uideris. S O C. Responde itaq; iterum à principio, quid esse uirtutē & tu & amicus ille tuus asseritis. ME. Audierã equidem ô Socrates, antequam te alloquerer, morem esse tuū nihil aliud quàm dubitare, & alijs scrupulos dubitationū iniicere. Et nunc quidē ut mihi uideris, me prestigijs, & ueneficjs incantationibusq; perturbas, aded ut ambiguitatis sim plenus. Ac mihi uideris omnino, si tamen te iocãdo mordere aliquantulū decet, q̄ simillimus esse tum forma, tum cæteris omnibus latissimo illi pisci marino qui Torpedo dicit: ille siquidem hominē sibi propinquantē, tangentēq; stupidū reddit. Tu quoq; nūc me stupefacis. Reuera enim & animū simul & os stupidum habeo, hæsitōq; nec quid tibi respondeam, inuenio, quanq; decies millies iam de uirtute & multa & aduersus quamplurimos, ut mihi uisus sum quã optime disputauī. At in præsentia nec etiam quid ipsa sit uirtus proferre ullo pacto ualeo. Itaq; caute tibi consuluisse te censeo, quod nunquam aliò peregrinaris. Nam si aduena in aliena urbe hæc ageres, ut pote præstigiator quidã atq; ueneficus, supplicio forsitan afficereris. S O C. Callidus es ô Meno, ac me propemodū nunc decepisti. ME. Quamobrem ô Socrates? S O C. Video enim iam quam ob causam hac imagine me depingas: qua alia de causa, nisi ut ipse quoque te contrã depingã: Viri enim honesto habitu præditi cū effinguntur, delectari solent, illud quippe conducit, honestorū enim honestæ sunt & imagines. At ego personã tuã minime effingam. Equidē si piscis ille stupidus ipse alios reddit stupidos, ei sum persimilis, secus autem minime. Neq; enim fecundus ipse, cæteros titubare compello, sed maxime omnium dubitans ego, dubitare alios quoq; facio. Etenim in præsentia, quid uirtus, haud certe noui, tu tamen fortè priusquam mihi occurrebas, noueras, nunc uero stupido mihi similis euasisti. Veruntamen unã tecum rem discutere hanc institui, quid ue sit uirtus inuestigare. MENO. At quo tramite id inuestigabis ô Socrates, quod quidem omnino quid sit ignoras? Quale enim tibi proponens, id quod ignoras inquires? Aut etiam si in illud incidas, quonã signo id quod ignoraueras, esse illud agnosces. S O C. Intelligo quid uelis ô Meno. At tu animaduertis ne, quàm peruicacem argumentationem in medium adduxisti? quod uidelicet homo, neq; quod nouit, neq; quod ignorat, inquirat. Nã si noscit nulla in

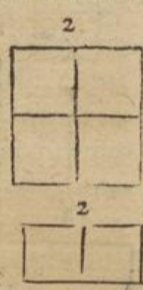
Relaxatio
disputatiõis
à morib. di-
sputandi So-
cratis

Menonis
ambiguitas
circa inqui-
sitiõem eius
quod nesci-
tur

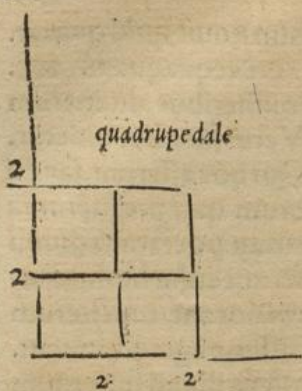
Inquisitione opus est. Sed neque quod nescit inuestigabit: non enim nouit quid querat. ME. Nonne recte induci o Socrates hanc rationem existimas? SOC. Nequaquam. ME. Potes dicere cur tibi non placeat? SOC. Possim. Id enim a uiris ac mulieribus diuinarum rerum peritis quandoque percepi. ME. Quis istorum sermo? SOC. Verus, ut mihi uidetur, atque praeclarus. ME. Quis inquam iste? & quoniam testantur? SOC. Qui hoc asserunt, sancti uiri sunt, ac sanctae etiam mulieres, quibus quoque cura extitit, ut eorum quae profitentur rationem reddere possent. Tradit praeterea Pindarus, & caeteri quicumque poetarum diuini sunt, talia quaedam: quae aduerte quaeso, num uera tibi uideantur. Ferunt enim hominis animam immortalem esse, eumque tum decedere, quod quidem mori uocant, tum iterum redire, interire uero nunquam. quam ob causam uitam quam sanctissime agere monent. Quicumque enim poenas antiquae miseriae, Proserpinae iam dederunt, ipsi illa ad supernum solem nono anno rursus animam reddit, quousque in reges, gloria, sagacitate, sapientiaque praestantes euadant. Reliquum autem tempus sancti heroes inter homines uocant. Cum ergo animus immortalis sit, ac sapius in hanc uitam redierit, uideritque persape & quae in hac, & quae in alia uita sunt, omniaque ceperit, nihil utique restat, quin ipse didicerit. quoniam obrem nihil mirum est, si eorum quae ad uirtute & ad alia pertinent, reminisci possit: quippe cum olim illa cognouerit. Cum enim tota natura cognata sit, ac sibi met consona, & animus cuncta didicerit, nihil prohibet hominem unius cuiusdam reminiscentem, quam disciplinam uocant, reliqua omnia recuperare, si quis ad eum constans sit, ut quaerendo minime fatigetur. Querere igitur ac discere reminiscentia est. Quapropter litigiosa illi argumentationi nequaquam credere decet, pigros enim nos quodammodo redderet. Ea quoque mollioribus hominibus mirifice placet. Ratio autem nostra solertes rerum inuestigatores efficit, qua ipse utpote uera fretus, una tecum quid sit uirtus perscrutari desidero. ME. Immo o Socrates. sed num absolute id asseris, nos minime discere quam disciplinam uocamus reminiscentiam esse? potes ne hoc ita esse me docere? SOC. In superioribus quoque o Meno te callidum esse dixi, & nunc rogas utrum docere te possim, cum ante nullam esse disciplinam, sed reminiscentiam asseruerim, ut euestigio mihi ipsi repugnare uidear. ME. Per Iouem o Socrates non hoc instituebam, sed consuetudine potius quadam ita loquutus sum. quod si qua ratione illud mihi ostendere potes, ostende obsecro. SOC. Haudquam facile est, tui tamen gratia conabor. Verum huc ad me unum aliquem istorum qui te sequuntur accerse, ut in eo demonstrationem hanc experiamur. ME. Libenter. Heus tu huc ades. SOC. Graecus ne est, & Graece loquitur? ME. Et Graecus est, & in domo mea genitus atque educatus. SOC. Attende igitur num illi in memoriam reducam, an doceam. ME. Attendam certe. SOC. Dic age o puer, cognoscis ne hoc tale spacium quadrangulum esse? PV. Equidem. SOC. Habet ne quadrangulus has omnes quatuor lineas aequales? PV. Habet. SOC. An non & istas quae per medium protrahuntur, aequales habet? PV. Et istas. SOC. Nonne & maior & minor esse potest? PV. Potest. SOC. Si ergo sit hoc latus duorum pedum, & istud quoque duorum, quot pedum totum ipsum erit? Sic autem considera, si latus hoc duorum esset pedum, illud uero unius, esset ne plusquam semel duorum pedum hoc spacium? PV. Semel. SOC. Quot pedum uero alterum quoque latus duorum pedum est, num aliud quam bis duorum pedum fit? PV. Istud ipsum. SOC. Duorum ergo bis pedum efficitur. PV. Ita. SOC. Quot nam sunt bis duo pedes? computa. PV. Quatuor. SOC. An non fieri potest spacium aliud ad hoc duplum, habens similiter omnes aequales lineas quemadmodum istud habere uides? PV. Prorsus. SOC. Quot pedum erit? PV. Octo. SOC. Age iam conare mihi dicere, qualis est quaelibet illius linea: huius siquidem duorum pedum. Linea uero illius dupli, qualis? PV. Patet o Socrates esse duplam. SOC. Cernis o Meno, me nihil ex his docere, sed singula potius interrogare? Et nunc iste nosse se putat, qualis ea sit a qua spacium octo pedum conficitur. An non tibi uidetur? ME. Mihi quidem. SOC. Nouit igitur? ME. Minime. SOC. Putat autem a dupla. ME. Ita. SOC. Aspice deinceps hunc per ordinem, ut oportet reminiscentem. Tu autem dic, amabo, a dupla linea duplum spacium nasci fateris? Tale profecto dico, quod non hac longum, illa breue, sed aequale undique quemadmodum istud: duplum uero istius, octo pedum.

Pindari & diuorū poetarū sententia de animae immortalitate.

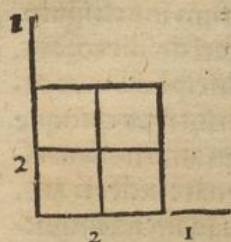
Quae disciplina secundum illos Quae reminiscentia est

Ostentio Socratis, disciplinam esse reminiscentiam

sed inspice an tibi adhuc à dupla fieri uideatur. P V. Mihi plane. S O C. Nonne huius dupla hæc fit, si aliam æqualẽ huic adi- ciamus? P V. Prorsus. S O C. Ab hac fore dicis octo pedũ spa- cium, siquidẽ quatuor huic æquales efficiant? P V. Aio. S O C. Describamus iterum igitur ab hac æquales quatuor, aliud ne- quod octo pedum uocas suborietur? P V. Hoc ipsum. S O C. Nonne in ipso sunt hæc quatuor, quorũ quodlibet isti quadru- pedali æquale est? P V. Certe. S O C. Quantum itaq; fit? an non quater tantũ? P V. Quid ni? S O. Num duplũ est id quod qua- ter tantũ? P V. Non per Iouẽ. S O C. At quotuplũ? P V. Quadru- plũ. S O C. A dupla ergo ò Puer nõ duplũ, sed quadruplum spacium procreaf. P V. Vera loqueris. S O C. Quater em̄ quatuor sex & decem complent, nonne? P V. Sic est. S O C. Octo pedũ aut spacium a qua linea? nonne ab hac quadruplũ? P V. Fateor. S O C. Quartũ uero ab hac dimidia? P V. Ita. S O C. Age igit octo pedũ nonne huius duplum est, illius uero dimidium? P V. Imò. S O C. An non erit ergo à maiori linea quã hæc tanta, & à minori quã illa tanta? P V. Mihi quidem uidetur. S O C. Sic utiq; recte loqueris, quod enim tibi uidetur, id responde, ac mihi dicas, hæc ne duorũ pedũ, illa quatuor? P V. Ita. S O C. Oportet itaq; octo pedum spacij lineam maiorẽ esse linea spacij bipedalis, mino- rem uero quadrupedalis linea. P V. Oportet. S O C. Annitere ut nobis qualis sit dicas. P V. Tripedalis. S O C. Nonne si tripedalis est, dimidium huius assumemus, eritq; tripedalis? Duo namq; ij, is autem unus: & hinc eodem modo, duo quidem isti, iste autem unus: fitq; hoc quod ais spacium. P V. Ita. S O C. Nonne si hæc trium est & illa trium, totum utique spacium ter trium pedum conficitur? P V. Apparet. S O C. Ter uero tres, quot pedes sunt? P V. Nouem. S O C. Du- plum autem quot pedum esse supra oportuit? P V. Octo. S O C. R. Non ergo à tripedali spacium octo pedum exoriet. P V. Non profecto. S O C. A quali igitur conare nobis liquido exprimere: quod nisi numerare uelis, saltem à quali demonstra. P V. Per Iouem ò Socrates haud noui. S O C.

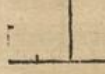

Cũ de igno- rãtia ad du- bitationẽ ac- cesserit quis tunc melius affectus est Ab instãtis quis excita- tur, ut igno- rantia suam animaduert- at

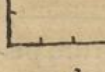
Aduertis iterũ ò Meneo, quò sit reminiscendo iam progressus. Nam ab ipso principio di- sputandi nequaquam nouerat quã sit octo pedum spacij linea, quemadmodũ nec in præ- sentia nouit: uerum tunc se nosse illam opinabatur, & audacter nimium quasi sciens re- spondebat, nec de esse sibi quicquã putabat: nunc autẽ egere se iam existimat, & ut igno- rat, sic se ignorare fatef. ME. Vera dicis. S O C. Nonne rectius nunc ad id quod ignorat affectus est? ME. Hoc quoq; arbitror. S O C. Cum ergo ambigere ipsum compulerim, & piscis illius more stupidum fecerim, num aliquid obfuit? ME. Non ut mihi uidet. S O C. Operapreciũ itaq; fecimus ad ueritatẽ inueniendã: nunc enim utpote ignorãtia suã conscius libenter & sponte perquirere: at tũc sine controuersia, & sæpe, & aduersus quamplurimos loqui se recte arbitrabatur, dum spacium duplum, duplã longitudine lineam habere oportere profite- retur. ME. Videtur. S O C. Num censes ipsum studuisse unquam: ut id uel inue- niret, uel disceret, quod cum ignoraret, nosse rebatur: priusquam in hanc ambi- guitatem incidere, qua & suã ignorantia re deprehendit, & scientia appetere cœpit? ME. Nequaquam ò Socrates. S O C. Profuit igitur sibi stupor eiusmodi. ME. Videt. S O C. Considera itaq; ex hac ambiguitate, quod iste unã mecum in- uestigans nihil me docente, sed potius interrogãte reperiet. Obserua obsecro diligenter, num hunc docere aut ei demonstrare quicquã uidear potius quã eius modi opĩones per singula elicere. Tu enim dic, hoc ne spacium quadrupedale est. Intellexit. P V. Equidẽ. S O C. Nũ & hoc aliud æquale isti apponere licet? P V. Licet. S O. Et tertiũ istud utriq; istorum æquale? P V. Et istud. S O C. Nonne hoc quod in angulo est complere licet? P V. Prorsus. S O C. Hæc inde æqualia spacia quatuor nascerentur? P V. Ita. S O C. Totum igitur hoc quotuplum ad istud efficitur? P V. Quadruplum. S O C. Oportebat autem duplum nobis con- tingere, num recordaris? P V. Maxime. S O C. Nonne hæc linea ab angulo in an- gulum aliquem porrecta, in duo utrumq; spacium diuidit? P V. Ita. S O C. Ergo quatuor

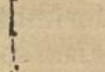
1

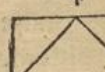
2

3

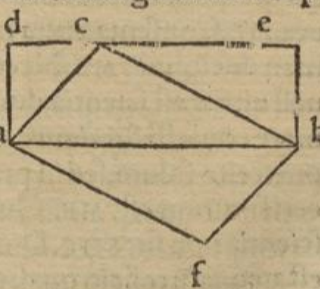

4

5

quatuor hæ lineæ æquales fiunt, id spatiū cōprehendentes: P V. Fuit. s o. Considera itaq; quale est id spatiū. P V. Haud intelligo. s o c. Nonne cum hæc quatuor sint, dimidium cuiusq; lineæ quæq; secat intrinsecus? P V. Secat. s o c. Quot igitur tanta in hoc sunt? P V. Quatuor. s o c. Quot autē in isto? P V. Duo. s o c. At quatuor ad duo quodupla sunt? P V. Dupla. s o c. Hoc itaq; quot pedum sit? P V. Octo. s o c. A qua potissimum lineæ? P V. Ab hac. s o c. Ab ea ne quæ quatuor pedum est, ab angulo protracta in angulū? P V. Ita. s o c. Hanc uero diametrum sophistæ nūcupant: & si huic nomen est diametrum, à diametro, ut ipse ais ô Puer, duplum spacium nascere. P V. Prorsus ô Socrates. s o c. Quid tibi Meno uideat? respondit ne hic unq; ex alterius q; sui ipsius opinione? ME. Nunquam, sed ex propria semper. s o c. Veruntamē haud nouit, ut paulo ante confessi sumus. ME. Vera loqueris. s o c. Inerant igitur huic opiniones huiusmodi. ME. Inerāt. s o c. Huic igitur ignorantī opiniones de ijs quæ ignorat ueræ insunt. ME. Apparet. s o c. Nunc igitur huic opiniones tales quasi per somnium suscitatae sunt, quod si quis interroget hunc talia quædam sæpe & multa, certo scies hunc ista, si quis alius nouit, perfecte cogniturum. ME. Videtur. s o c. Nonne igitur nemine prorsus docente, sed interrogante potius ista sciet ex seipso scientiā ad se reuocans? ME. Sic est. s o c. Recuperare uero scientiā in seipso, an nō reminisci dicat? ME. Prorsus. s o c. At uero scientiā quam hic nunc habet, aut accepit aliquando, aut semper habuit. ME. Verum. s o c. Et si habuit semper, sciēs semper extitit, sin quandoq; percepit, in hac uita nequaq;. Nemo enim hunc geometria docuit, cum in cæteris omnibus quæcunq; uel ad geometriam, uel ad alias disciplinas pertinent, hæc eadē sit facturus. Est ne aliquis à quo hic omnia illa didicerit? Verisimile est te illū cognoscere, præsertim cum penes te & natus & nutritus fuerit. ME. Ego uero certus sum quod hunc quidem nemo docuit unquam. s o c. Has ne opiniones habet? ME. Necessarium ô Socrates, id apparet. s o. Sin autē utpote in præsentī uita minime adeptus, haud nouit, patet eū aliō quodam in tempore habuisse, atq; didicisse. ME. Apparet. s o c. An non tempus iam fuit, cum nondū homo hic erat? ME. Istuc ipsum. s o c. Ergo si quādo tempus sit in quo homo non sit, inerunt tamē ipsi opiniones ueræ, quæ sciscitando expergefactæ, sciētia fiunt, certe per omne tempus hæc hominis animus sciet. nam omne per tēpus aut est, aut nō est homo. ME. Videtur. s o c. Nonne igitur si semper reiū omniū ueritas in animo est, immortalis extitit? Quamobrem audacter & magna fiducia oportet, quæ in præsentia minime scimus, hoc est minime recordamur, ut reminiscamur inquirere. ME. Bene mihi nescio quomodo ô Socrates loqui uideris. s o c. Mihi quoq; ô Meno. Atq; cætera non admodū contendo, quod autem qui quæ nesciūt inquirenda putāt, meliores arrectioresq;, & pigri ad uestigandum minus sint, q; qui quæ nesciunt, etiam non queri posse putant, isthuc uero & uerbis, & si queam, re ipsa contendam. ME. Hoc quoq; recte dicere uideris ô Socrates. s o c. Vis ne igitur postquā confessi sumus ignota perscrutari licere, quid uirtus sit, communiter uestigemus? ME. Quammaxime: gratius tamen mihi esset audire prius, quod in principio disputationis interrogauī, quomodo uirtuti incumbendum sit, uelut ei quæ doctrina percipiatur, uel quæ natura potius insit, uel quæ alio quopiā pacto hominib. paratur. s o c. Atqui si tibi ô Meno, quæadmodū mihi ipsi imperarē, haud prius utrum doceat, n̄ ecne uirtus perscrutaremur, q; quid ipsa sit indagassemus. Postq; uero nec tute tibi dominari contēdis ut liber uiuas, ac me ut tuo arbitratu respondeā obsecras, iam utiq; respō debo. Videat igitur considerandū esse, quale sit, quod nondū quid est cognouimus. Attamē paulisper à pposito tuo declina, idq; ex suppositione cōsiderare permitte, doctrinane an alio pacto uirtus possideat. Ex permissu autē sic dico, quemadmodum geometria sæpe discutiunt, postquā illos quis interrogauit: uelut de spacio, ut d c e

Monstratur animus immortalis esse

Triangulus abc. Coextenta unicus que trianguli lineæ parallelogramma abde, acbf

so

so hoc, utrum doceri possit in hunc modum quæramus. Si uirtus est aliquid eorū quæ circa animum uersantur, doceri potest, an non. Principio si aliud est quàm scientia, num doceri poterit, an non: uel potius, ut modo diximus, memoria reuocari: nihil referat apud nos utro nomine utamur, sed an doceri poterit: an id omnib. manifestū, quod præter scientiam nihil omnino doceat. ME. Mihi sane uidet. S O C. Sin autē scientia quædam uirtus est, doctrina percipit. ME. Quid nī? S O C. Hoc ergo statim expediuimus: nam si talis sit, docetur: si non talis, nequaquā. ME. Prorsus. S O C. Posthac inuestigandum censeo utrum uirtus scientia, aut aliud quiddā sit. ME. Mihi quoque idem quærendū esse uidetur. S O C. An uirtutem aliud quā bonū esse dicimus: et hæc nobis positio stabilis permanet, uirtutē scilicet esse bonum? ME. Valde. S O C. Si quidem est aliquod seorsum à sciētia bonū, nonne uirtus forsitan scientia nulla erit: sin autē nullum bonū est quin scientia comprehendat, scientiam esse uirtutem suspicantes, recte utique suspicabimur. ME. Sunt hæc uera. S O C. Quinetiam uirtute boni sumus? ME. Sumus. S O C. Et si boni, utiles: omnia quippe bona utilia. ME. Sic est. S O C. Ergo & uirtus utile quiddā. ME. Ex ijs quæ confessi sumus, necessario sequitur. S O C. Consideremus rursus in singulis qualia sint quæ nobis profunt: sanitas ne & robur, formaque & diuitiæ, cæteraque huiusmodi conferre dicuntur. ME. Ita. S O C. Eadem hæc aliquando nocere fatemur. an tu aliter sentis? ME. Sic certe sentio. S O C. Vide itaque quo ducce hæc obsint, quouē profint, nonne cum rectus usus præest, iuuant, contra uero nocent? ME. Prorsus. S O C. Præterea quæ circa animū uersant consideremus. Temperantiam aliquid uocas, & iustitiā, & fortitudinē, docilitatēque & memoriā, magnificentiam, & huiusmodi reliqua? ME. Equidem. S O C. Aduerte quæso, quæcunque ex ijs scientiæ nequaquā esse uidentur, sed aliud quiddam præter scientiā, nonne interdum iuuant, interdum lædunt, ueluti fortitudo remota prudentiā: num fortitudo aliud est quā audacia quædam: cumque ratione quisquā audet, iuuat: cum absque ratione, læditur. ME. Sic est. S O C. Temperantia quoque docilitas eodem modo, cum ratione quidē percepta atque condita emolumento sunt, contra autē detrimentosa. ME. Quammaxime. S O C. Vtergo summatim dicam, omnes animæ impetus, atque omnes declinationes ducente prudentiā ad beatitudinē tendunt, imprudentiā uero ad contrariū. ME. Videtur. S O C. Quapropter si uirtus aliquid est eorū quæ consistunt in animo necessarioque utilis est, prudentiam hanc esse oportet: quippe cum omnia quæ sunt circa animum, ipsa quidem secundum seipsa, nec comoda, nec incommoda sint: adiuncta uero prudentia, uel imprudentia, statim aut utilia, aut noxia fiant. Hac itaque ratione uirtutem, cum maxime omnium conferat, prudentiam quandam esse constat. ME. Mihi sane uidet. S O C. Quinetiam in alijs quæ modo dicebamus, opulentiam atque similia tum utilia esse, tum noxia: nonne quemadmodum prudentia cæteris animi uiribus & officijs præsidens utilia reddit, imprudentia uero contraria, sic & illis animus recte utens atque ducens bona efficit, non recte autem mala? ME. Prorsus. S O C. Recte autē ducit animus prudens, imprudens uero abducit. ME. Sunt hæc uera. S O C. Quamobrem omnino asserendū est cætera quidem humana omnia referri ad animum, quæ uero in animo sunt, ad prudentiam, si modo bona futura sunt: eaque ratione prudentia ipsum utile erit, uirtutem uero utilem esse dudum diximus. ME. Omnino. S O C. Ergo prudentia uirtus est, aut uniuersa, aut pars aliqua uirtutis. ME. Recte mihi hæc omnia dici uidentur. S O C. Nonne si hæc ita se habent, haud natura boni homines erunt? ME. Haud mihi uidentur. S O C. Id præterea cōtingeret, si natura boni fierent, adessent profecto nobis qui filios nostros natura bonos dignoscerent, eosque nos illorum indicijs selectos in arce quadam cōseruaremus, multo magis quā aurum custoditos, ne quis corrumpat: mox ubi adoleuerint, utiles essent reipub. ciues. ME. Consentaneum hoc o Socrates. S O C. Cum uero natura boni minime sint, nū forsitan disciplina? ME. Necessarium id apparet. Ac secundum sententiam nostram sequitur, ut si uirtus est scientia, doctrina percipiatur. S O C. Fortassis Herce, uereor tamen ne id temere confessi fuerimus. ME. In superioribus plane id recte dici uisum est. S O C. At non in præterito solum, sed in præsentī etiā & futuro tempore tale uideri debet, siquid in eo synceri futurum est. ME. Quidnam igitur est quod respiciens suspicaris ac diffidis, ne uirtus scientia non sit? S O C. Dicam tibi o Meno. uirtutē quidem doceri posse, siquidem scientia est, nequaquā reijcio quasi minus recte sit dictū: quod uero scientia sit, uide an non merito diffidam. Age, id mihi responde, Si quid doceri potest, nō de uirtute solū, sed de quolibet alio

An uirtus doctrina cōparetur: ac primo ostēditur cōparari quā scientia esse creditur, nec etiā natura consistere

alio loquor, an
dem uidetur. S O C.
posse cōparari
ceptores multos
inuestigat nec
cultas perna
putationis huius
nū primū & d
neribus opulent
nactus, sed prob
aut diffidit, uel
dicit, cum reu
tus. Nam cum
xime deceat. Ergo
huius rei p
mum fieri m
Prorsus. S O C. Et
S O C. Et in alijs
cum diximus m
bamus, ut sibi deb
palam ab aucto
nonne huius ratio
Et de tibiā sōno
esset, dum si uer
pollicentur, m
dicant, nec hab
mus. An nō illi
etiam demerit
cum de hoc hōi
hæc sapientiā
optime edocuit
uero dignum est. M
hunc muree de
doctos tūa p
huius disciplina
Noli credo & ip
quælo o Socrates. A
uim, uel hōi
pe confutatio
li ex omni homi
sunt, ut non m
corruptum, m
dem tibi adhib
pecunias cum
aut decem ali
faciunt. Iam nō
sed sicutia fact
pudicam quæ
ten. Nam et
in hæc age
quæritur
mitam apud. V
lædere uirtutem
qui sapientiam

alio loquor, an non illius præceptores, discipulosq; esse aliquos necesse est? ME. Mihi quidem uidetur. SOC. At contra, cuius nec doctores extant, nec auditores, si id doceri non posse cõiciamus, nõne probabiliter coniectabimus? ME. Sic est. sed num uirtutis præceptores nullos esse censes? SOC. Sepe numero, si qui huius magistri essent omni studio inuestigauit, nec unq; inueni, & si unã cum ceteris pluribus, atq; ijs, ut uidebatur, huius facultatis peritis id quæsiui. Et nunc quidem opportune ò Meno, iste nobis assedit, quẽ disputationis huius participẽ faciamus. Ac merito ad id socium adhibebimus. Est enim diuite primus & sapiente patre Anthemione natus, qui profecto non casu quodã, aut muneribus opulentus euasit, quemadmodũ nuper Thebanus Ismenias Polycratis pecunias hæctus, sed prudentia uigilantiãq; sua rem auxit. Præterea nec superbus ciuis, neq; inflatus aut difficilis, uerũ modestus, & frugi, facilisq; uir extitit. Deinde hunc bene educauit eruditq; cuius rei testis est omnis Atheniensis populus, qui ad summos hũc elegit magistratus. Nam cum uiris huiusmodi sint ne uirtutis magistri aliqui, & qui sint, inuestigare maxime decet. Ergo age ò Anyte, quære mecum unaq; cum hospite tuo Menone, quinam huius rei præceptores sint, & in hunc modũ considera: si uellemus Menonem hunc optimum fieri medicũ, ad quos potissimũ doctores perduceremus? nõne ad medicos? ANY. Prorsus. SOC. Et si cerdonem optimũ fieri cuperemus, an non ad cerdones? ANY. Ita. SOC. Et in alijs eodem modo? ANY. Omnino. SOS. Sic iterum de medicis mihi dicas: cum diximus mittendũ hunc esse ad medicos, si medicum fore uelimus, an non id sentiebamus, ut sisti debeat apud eos duntaxat, qui artem illam profitent, ac mercedem pro eo palam ab auditoribus capiunt, hoc ipso se esse qui uolentes docere possint ostendentes. nõne huius ratio habenda est, si modo illũ prudenter locaturi simus? ANY. Sic est. SOC. Et de tibiariũ sono, ac cæteris omnibus similiter iudicandũ. Neq; enim mediocris inscitia esset, dum studeremus quempiam tibiicinẽ fieri, cõmendare ijs nolle qui facultatem hanc pollicentur, mercedemq; reportat: sed hoc onus illis imponere, qui nec doctrinã sibi uendicant, nec habent ullum in hac arte discipulũ, qua instrui hunc quem mittimus, desideramus. An nõ isthuc procul à ratione sit? ANY. Per Iouem nõ modo absq; ratione, uerum etiam dementia quædam. SOC. Probe loqueris. Nunc itaq; licet tibi cõmuniter unã mecum de hoc hospite tuo Menone deliberare: hic enim ò Anyte, tampridem mihi dixit, se hãc sapientiã uirtutemq; appetere, qua ciuitates & domus recte gubernant, liberi quã optimẽ educantur, ciues & hospites tum admittuntur, tum dimittuntur scite, & ut bono uiro dignum est. Meditare igitur ad quem potissimum huius comparandæ uirtutis gratia hunc mittere deceat. An ex his quæ modo diximus, patet: cõmittendum his esse, qui se docturos talia pollicentur: seq; palam cuiq; Græcorum discere uolenti semper exponũt, huius disciplinæ præscriptũ precium capientes? ANY. At quos dicis ò Socrates? SOC. Nosti credo & ipse hos esse qui publicẽ sophistã uocantur. ANY. Hercle bona uerba quæso ò Socrates. Absit ut quisquam uel cognatorũ, uel familiarum, uel amicorũ, uel ciuium, uel hospitiũ in tantam insaniam incidat, ut istis adhærens, perdi se patiat. eorum quippe consuetudo certa illorum qui sectantur, pestis est. SOC. Cur ita dicis Anyte? num ij soli ex omni hominũ genere cum prodesse hominibus profiteantur, adeo cæteris deteriores sunt, ut non modo non iuent, quemadmodũ alij, quod ipsis traditum sit, uerum contra corrumpant, atq; huius gratia uulgò mercedẽ exigant? Equidem nõ uideo qua ratione si dem tibi adhibeam. Noui enim uirum unum Protagoram, qui plures ob hãc sapientiam pecunias cumulauit, quã aut Phidias ille cuius tam conspicua pulchraq; opera extant, aut decem alij sculptores. Atqui absurdũ sit, si qui calceos ueteres consuunt, uestesq; refarciunt, latere nõ possint dies triginta, si uestes calceos ue restituant deteriores redditos: sed si talia facerent, breui fame perirent: Protagoras autem uniuersam Græciam annos plusquam quadraginta fefellit familiares suos peruertens, deterioresq; quã accepit reddens. Nam reor illum uita decessisse, natum annos penẽ septuaginta: quadraginta uero in hac arte uersatum. Ac per omne illud tempus usque in hanc diem clarus extitit, neque Protagoras tantum, sed alij quoque permulti, partim priores illo, partim etiam nunc uitam agentes. Vtrum enim iuxta sententiam tuam dicemus eos conscios decipere, & lædere iuuenes conari: an seipsos quoq; fallunt, & insaniunt ex eo, quia nonnulli sunt qui sapientissimos eos esse mortalium dicunt? ANY. Longe abest ut insanire dicantur ò Socra-

Nõ esse præceptores uirtutis tradenda.

Carpuntur sophista, atque iterum relaxatur disputatio.

Protagorã docuisse plusquã annos quadraginta.

Ô Socrates: sed multo magis iuvenes qui illis argentum tradunt. Atq; his etiam deteriores sunt, si qui illos quorum ad se cura pertinet, ipsi committant. Omnium postremo infamissimæ sunt respub. quæ illos recipiunt, neque expellunt, seu aduena, seu ciuis talem rem conietur. SOC. Num aliquis te sophistarum Ô Anyte, iniuria unquam affecit: uel quid illis ita succenses? ANY. Nulla mihi unquam cum aliquo illorum consuetudo fuit, neque meorum aliquem illis uti permetterem. SOC. Nūquam ergo illorum mores expertus es. ANY. Vtinam uero nec experiar. SOC. Quanam ratione dignosces bonum ne an malum sit, cuius nullum fecisti periculum? ANY. Liquidò istos noui quales sunt: siue expertus sim, siue non. SOC. Vates forsitan es Ô Anyte: hoc enim te alia ratione nouisse, ex ips quæ modo dixisti, mirum sit. Verum non eos quærimus, ad quos profectus Meno inficiatur: hi namq; si uis sophistæ sint. Sed opem patrio feras amico: ostendesq; cuinam adhærens eorum qui tam amplam urbem colunt, eam quam narrauimus uirtutem adipiscant. ANY. Cur ipse non indicas? SOC. At quos ego magistros existimaueram, in medium iam produxi: uerum iuxta sententiam tuam nihil omnino profeci. ac forte uera loqueris. Itaq; tu quoq; iam partem tuam huius muneris exple. Ostende ad quem Atheniensiu proficiscatur. profer cuiuscunq; uis nomen. ANY. Quid opus est hominis unius nomen audire: quemcunq; Atheniensiu nactus fuerit ex bonis clarisq; hominibus, melior illius familiaritate, si modo paruerit, euadet quam consuetudine sophistarum. SOC. Vtrum uero ij præclari boniq; uiri ex seipsis nullo instituyente, tales effecti sunt, eaq; docere ceteros possunt, ipsi licet à nullo didicerint? ANY. A senioribus uiris præclaris atq; bonis percepisse arbitror. An non tibi uidentur in hac ciuitate multi insignes & optimi homines extitisse? SOC. Mihi quidem Ô Anyte, esse hic uiros ciuilibus administrationis peritos, nec pauciores olim fuisse uidetur. Sed num præceptores idonei uirtutis illius suæ fueret: hoc enim est de quo nunc differitur, nō utrum sint aut fuerint hi uiri boni, sed utrum uirtus doceri possit: & ob hoc utrum uiri boni siue ueteres illi, siue qui nunc uiuunt, uirtutem eam qua præditi quique sunt, ipsi tradere alteri norint: an forte, nec tradi alteri, nec recipi uirtus possit: Id in quā est, quod dudum ego ac Meno inquirimus. Sic autem ex ipsa tua oratione rem considerato. Num Themistoclem uirum bonum fuisse fateris? ANY. Maxime omnium. SOC. Et præceptorem uirtutis bonum, si quis omnino uirtutis magister fuit, Themistoclem extitisse? ANY. Reor equidem, dummodo uoluisset. SOC. Num censes ipsum noluisse alios quoque bonos fieri: filium suum præsertim: an putas inuidisse filio, & de industria uirtutem partam minime communicasse? Audistin quod Themistocles filium Cleophantum in equestri facultate strenuum reddidit, adeo ut equis ille rectus insisteret, rectusq; ex equo iacularetur, cæteraq; permulta stupēda faceret, in quibus illum diligenter parens erudiuit, sapientemq; in singulis quæ præceptoribus præcipua sint, reddidit: Hæc à maioribus accepisti? ANY. Accepi. SOC. Nemo igitur naturam filij utpote malam culpauerit. ANY. Nemo arbitror. SOC. Quid uero ad hoc? Audistin ne ab aliquo seniore aut iuniore, Cleophantum Themistoclis filium, bonum ac sapientem in quibus pater fuerat, extitisse? ANY. Nunquam. SOC. Num Themistoclem arbitramur alienis artibus imbuere filium uoluisset, paterna uero uirtute nihilo uicinis suis præstantiorem reddere curauisset, siquidem doceri uirtus ullo pacto possit? ANY. Fortassis per louem minime. SOC. Talis igitur hic uirtutis magister fuit, quem ipse unum ex antiquis optimum asseris. Consideremus iam & alium, Aristidem Lysimachi filium. nōne hunc quoque bonum fuisse censes? ANY. Et maxime quidem. SOC. An non & iste filium suum Lysimachum in omnibus quæ à præceptoribus percipiuntur, optime Atheniensium omnium eruditū euadere cum uoluisset, num quoquam alio meliorem fecit: hunc etenim allocutus es, & qualis sit optime nosti. Præterea si uis Periclem uirum magnopere sapientem, considera: duos hic, quod te minime præterit, filios educauit, Paralum & Xanthippum. ANY. Noui equidem. SOC. Hos ut nosti, tum arte equestri, & musica, tū etiā athleticæ præ cæteris Atheniensibus instruxit. Ac deniq; in nullo eorū quæ arte percipiuntur, inferiores alijs esse uoluit, boni aut ut euaderent, an cupiebat? cupiuisse quidē existimo, sed id doceri minime potuisse. Ne autem paucos putes quosdam ignobilissimosq; Atheniensium id assequi nō potuisse, Thucydidem uide: duos hic filios Melisiam atq; Stephanum educauit, quos & cætera diligenter edocuit, & palæstrā in primis, ut in ea Athenien-

ses reliquos facile superarent, unum quidem Xanthiæ, Eudoro alterum commendans: atque hi quidem palæstra cæteris omnibus illis temporibus præcellere putabantur. non ne meministi? ANY. Audiui equidem. SOC. Neque uero iste quum quæ sumptu maximo discebantur, filios callere uoluerit, uirtutem solam quam absq; pecunijs tradere potuit, si modo doceri potuisset, doceri noluisse putandus. An fortè Thucydides ignobilis uir erat, nec amicos plurimos tam ciues quàm cõmilitones & socios habebat? Quinimò & ampla familia ortus, & summæ cuiusdam autoritatis tum apud conciuēs suos, tum etiam apud omnes cæteros Græcos erat. Ideoq; si per doctrinam comparari bonitas potuisset, inuenisset saltem uel ciuem aliquem uel peregrinum, qui filios eius bonos effecisset, si ipsi ad id docendum à reipublicæ negocijs otium deerat. Sed uide ô amice Anyte, ne forte uirtus doceri nequeat. ANY. O Socrates liberius quàm decet, homines mihi uituperare uideris. Itaq; tibi consulo, si modo parere uis, ut tibi caueas: forte enim alia in urbe leue est, uel iniuria, uel beneficio ciues afficere, in hac autem graue nimium ac periculosum. neque id te fugere arbitror. SOC. O Meno Anytus hic succensere mihi uidetur, neq; id miror. primum quia hos me uiros uituperare censet, deinde se unum ex ijs arbitratur. Verum si hic quando didicerit quid sit hominibus detrahere, haud ulterius succensabit, in præsentia uero ignorat. At ipse mihi dicas utrum apud nos clari, ac boni uiri sint. ME. Sunt certe. SOC. Volunt ne isti iuuenibus seipsos præceptores exponere? atque id profiteri? uel uirtutem doceri posse fatentur? ME. Non per louem ô Socrates, sed nunc ab illis doceri posse uirtutem, nunc non posse audies. SOC. An hos dicimus huius rei magistros, inter quos nondum id conuenit? ME. Nequaquã mihi uidetur ô Socrates. SOC. Quid uero, num sophistas, siquidem ij soli id prædicant, magistros uirtutis existimas? ME. Gorgiam in hoc uehementer admiror & amo, quod nunquam illum hoc pollicentẽ audias. Imò & alios ridet, quoties polliceri sentit: putat autem hoc duntaxat promittendum esse, eloquentes posse scilicet uehementesq; dicendo homines reddi. SOC. Non ergo sophistæ huius rei præceptores esse tibi uidentur. ME. Nescio quid dicam ô Socrates. nam mihi hoc idem quod plurimis accidit: nunc posse puto, nunc posse nego. SOC. Nec soli tibi cæteris uel ciuibus euenit, ut interdum doceri uirtutem credatis, interdum uero negetis, uerum etiam poetæ Theognidi, eadem enim omnino dicit. ME. Quibusnam carminibus? SOC. Elegis in hunc modum. Hos propè bibe & comede, cum ijs una sedeto, ijs obsequere, quorum magna potestas, à bonis enim bona perdisces. Quod si malis adhæseris, quam habes mentem proculdubio perdes. Vides iam quod in ijs ita loquitur, quasi uirtus disci possit? ME. Apparet. SOC. At uero paulo post sic inquit. Si sana mens homini tradi posset, multam sanè magnamq; mercedem qui id efficerent, reportarent, neq; bono ex patre filius malus esset prudentibus monitis imbutus: uerum docendo nunquam ex malo bonum hominem facies. Cernis hunc circa eadem contraria sibi ipsi statueret? ME. Videtur. SOC. Potes igitur indicare mihi rem, quãcunq; tandem, cuius qui se doctores scribunt, haud aliarũ tamen doctores esse, aut eam rem tenere, sed prauos nullosq; in eo cuius professores sunt, esse se fateantur: aut si se fateantur esse aliquos, rem tamen eam percipi posse, nunc quidem affirmant, nunc negent: an tu qui quacunq; in re ita ancipites sunt, eius rei doctores recte uoces? ME. Minime. SOC. Ergo si neq; sophistæ, neq; boni clariq; uiri huius rei doctores sunt, multo minus cæteri erunt. ME. Certe. SOC. Si non sunt præceptores, neque discipuli etiam. ME. Sic ut ais, mihi uidetur. SOC. An non confessi sumus, illud cuius nec magistri neq; discipuli sunt, doceri minime posse? ME. Confessi sumus. SOC. Et uirtutis nusquam præceptores reperiuntur? ME. Nusquam. SOC. Si non præceptores, neque discipuli etiam. ME. Sic apparet. SOC. Virtus ergo doceri nequit. ME. Sic uidetur, si quidem nos recte dijudicauimus. Quam ob rem uehementer admiror ô Socrates, bonos ullos inter homines reperiri, & quæ sit ratio qua boni fiunt ambigo. SOC. Videmur ô Meno ego simul & tu mali esse. uidetur Gorgias quoq; te, ac me Prodicus haud satis erudisse. Itaq; maxime omnium reuocanda nobis mens est nostra, quærendusq; aliquis qui hoc uno modo meliores nos efficiat. Hæc aut dico ad superiorẽ inquisitionem respiciens. Num isthuc perridicule à nobis præteritũ est, quod nõ solum scientia duce, recta negocia hominibus procedunt, quod quidem nisi cõcedatur, esse scilicet præter illam aliud quiddã, fortasse nulla extet ratio, qua uiri boni fiat. ME. Quo pacto

Athenis periculosum erat quemquam iniuria afficere

Theognidis præcepta digna cognita

Prodicus præceptor Socratis

id ais ô Socrates? S O C. Sic. quod quidem bonos uiros utiles esse oporteat, probè confes-
 si sumus, cum nunquam se res aliter habeat, nõne? ME. Ita. S O C. Et quod utiles futuri
 sint, si recte agendis rebus præ sint, etiam probè inter nos conuenit. ME. Probè. S O C.
 Quod uero nullus recte præesse possit, nisi sit prudens, haud satis recte ab utroq; asseuera-
 tum esse constat. ME. Quomodo recte dicis? S O C. Dicam. qui iter uel Larissam, uel aliò
 quouis nouit, & eò uel ipse proficiscatur, uel alios ducat, nõne recte atq; bene perducet?
 ME. Prorsus. S O C. Quid uero si quis recte opinatur quæ uia ferat Larissam, nunquam ta-
 men profectus sit, neq; sciuerit, nõne iste quoq; recte duceret? ME. Valde. S O C. Et do-
 nec rectam de hisdem rebus opinionem habet, de quibus alter scientiam, dux erit nihilo
 deterior, existimans quidem uera, sciens uero minime, quàm is qui ista pernouit? ME. Ni-
 hilo certe. S O C. Vera ergo opinio ad recte agendum nihilo minus quàm prudentia ua-
 let. Atq; id est quod in cõsideratione uirtutis in superioribus prætermisimus, dum solam
 prudentiã recte agendi ducem assereremus, hæc autem erat opinio uera. ME. Videtur.
 Recta opi- S O C. Num igitur nihilo minus recta opinio quàm scientia confert? ME. Hoc utique mi-
 nio & sciẽtia nus confert ô Socrates, quod quicumque scientiam habet, semper assequitur: qui uero re-
 ctam opinionem, interdum quidem consequitur, nonnunquam uero fallitur. ME. Quid
 ais? qui recta opinione incedit, nõne quandiu opinatur recte, semper uoti compos effici-
 tur? ME. Necessarium apparet. Quam ob rem miror, quare cum ita sit, sciẽtia tamen lon-
 ge admodum præstantior habeatur quàm recta opinio: & cur utraq; illarum aliud quid-
 dam sit, dubito. S O C. Nostin quam ob causam id mireris? an ipse uis tibi dicam? ME. Dic
 prorsus. S O C. Quia Dædali statuas nunquam considerasti, sorte uero neq; apud uos ex-
 tant. ME. Quorsum hæc? S O C. Quoniam hæc nisi ligentur, discedunt atq; aufugiunt, li-
 gata permanent. ME. Quid tum? S O C. Ex eius operibus quod solutum est, haud magni
 fit, instar fugitiui hominis: neq; enim permanet: ligatum uero admiratione dignum, pul-
 cherrima enim opera sunt. Cuius hæc gratia dico: Verarum opinionũ gratia: hæc quippe
 quousq; stabiles perseverant, pulchra quaedam opera sunt, omniaq; bona perficiunt. At-
 tamen diu consistere nolunt, sed ex hominis animo confestim aufugiunt, quapropter nõ
 multi precij sunt, donec quis illas ratiocinatione à causis ducta liget, hæc uero amice Me
 Recta opi- no reminiscẽtia est, ut supra inter nos conuenit. Postquam uero ligata sunt, primo qui-
 nio est remi dem sciẽtiã fiunt, deinde perseverãtes, proptereaq; sciẽtia recta opinione præstantior
 niscẽtia est, ab eaq; uinculo quodam discrepat. ME. Per Iouem ô Socrates, congrua comparatio.
 S O C. Quinetiam ipse non tanquam sciẽs, sed ut coniectans ita loquor. Quod uero est a-
 liud quiddam uera opinio quàm scientia, haud omnino planè mihi conijcere uideor. Sed
 & si quicquã aliud me scire faterer, quæ sanè pauca sunt, unum hoc his quæ scio, adnume-
 rem. ME. Probe ô Socrates, loqueris. S O C. Quid uero? nonne hoc quoq; recte, quod ue-
 ra opinio ad opus quodlibet ducens, nihilo peius q̃ scientia illud assequit. ME. Hoc quo-
 que uerum. S O C. Nihil igitur uera opinio quàm scientia deterior, nec minus ad actiones
 utilis est, ut neq; uir ueram opinionem habens quàm scientia præditus. ME. Ita est. S O C.
 Quinetiam uirum bonum utilem esse conueniebat. ME. Conuenit. S O C. Si igitur homi-
 nes non per ipsam scientiam solum boni atq; utiles ciuitatibus essent, si modo inueniren-
 tur, sed etiam per opinionem rectam: horum uero neutrum natura hominibus inest, neq;
 scientia, neq; uera opinio, neq; etiam aduenticia hæc sunt: num uidetur istorum aliquod
 natura inesse? ME. Mihi nequaquã. S O C. Nonne postquam natura non insunt, neq; boni
 etiam uiri natura erunt? ME. Non sanè. S O C. Quoniam uero nequaquam natura, utrum
 doctrina considerabamus? ME. Ita. S O C. Et doctrina comparabilis uisa est, si sit pruden-
 tia uirtus? ME. Est. S O C. Et si comparabilis per doctrinam, prudentia quoq; uisa est? ME.
 Prorsus. S O C. Ac si præceptores essent, doceri posse: si non, minime? ME. Sic est. S O C. Et
 præceptores eius esse communi consensu negauimus. ME. Negauimus. S O C. Conclufi-
 mus itaq; neq; doceri illam, neq; prudentiam esse? ME. Conclufimus. Præterea bonum
 ipsam esse concessimus. ME. Concessimus. S O C. Bonum autem & utile esse quod recte
 ducit. ME. Maxime. S O C. Recte denique ducunt duo hæc sola, uera opinio atq; scientia,
 quibus homo præditus dux esse alijs uere potest. Quæ enim fortuna contingunt, im-
 perio hominis nequaquam fiunt: quibus autem homo ad rectum dux est, duo hæc sunt,
 opinio uera atq; scientia. ME. Idem mihi uidetur. S O C. Igitur cum uirtus doctrina perci-
 pi ne

pi nequeat, nequaquam scientia est. ME. Non apparet. S O C. Cum ergo duo sint bona atque utilia, alterum illorum reijcitur, scientia scilicet, neque illa in actione civili principatum tenet. ME. Non ut mihi uideatur. S O C. Non ergo sapientia quadam, neque ut sapientes civiles isti homines rempublicam administrant: cuiusmodi qui Themistoclis temporibus, et quos pauloante Anytus retulit, extiterunt. Vnde nec ceteros tales quales ipsi sunt reddere possunt, quippe qui scientia nulla huiusmodi sint praediti. ME. Ita ut ais esse uideatur o Socrates. S O C. Si non scientia, restat ut opinione recta utentes civiles uiri ciuitates gubernent, ac haud secus ad prudentiam se habeant quam uates diuinoque furore correpti. Etenim hi uera quamplurima nunciant, nihil tamen eorum quae loquuntur intelligunt. ME. Sic esse uideatur. S O C. Nonne igitur o Meno diuinos huiusmodi uiros appellare decet, qui mente nequaquam utentes multa tamen ac magna faciunt, & agendo & dicendo disponunt? ME. Prorsus. S O C. Quamobrem merito diuinos uocabimus, quos modo praediximus uates furentesque ac poeticos homines uniuersos, ciuilescque homines non minus quam reliquos diuinos existimabimus diuino afflato numine deoque penitus occupatos, quandoquidem rempublicam dirigunt, multa maximaque dicentes, quae nequaquam intelligunt. ME. Maxime. S O C. R. Mulieres quoque o Meno bonos uiros diuinos nuncupant. Et Laconici quoties bonum quendam uirum commendare uolunt, Diuinus hic uir aiunt. ME. Et recte quidem loqui uidentur o Socrates, quanquam Anytus hic tibi forte talia loquenti succenset. S O C. Haudquaquam mihi curae est: cum hoc enim o Meno rursus differemus. Si autem nos in omni hac disputatione recte perscrutati sumus, uirtus utique nec doctrina neque nat uera nobis aderit, uerum diuina forte absque mente in eum qui illam sortitus fuerit, influet: nisi forte quis ex ciuilibus talis existat, ut alium quoque ciuilem efficere possit. Quod si extiterit, talis hic inter uiuentes erit, qualem Homerus ait Tiresiam inter mortuos esse, sic dicens. Inter eos qui apud inferos sunt solus sapit, ceteri uero umbrarum uolitant. Similiter & ciuis hic ad alios tanquam ad umbras se haberet. Vera enim res, si uirtutem spectes, esset. ME. Optime mihi dicere uideris o Socrates. S O C. Ex hac itaque ratione o Meno diuina sorte uirtus adesse cuicumque adsit apparet. Veritatem tamen de hoc perspicuam tum denique comprehendemus, cum antequam quo pacto uirtus adsit quaeratur, quid ipsa secundum seipsam sit, inuestigare tentemus. Nunc autem hora iam est, ut hinc alio abeam. Ipse uero quod tibi persuasum est, Anyto huic hospiti tuo uicissim persuade quo mitior sit. Nam si ei hoc persuaseris, Athenienses quoque iuuabis.

Qui bonus uir est, is diuinus appellatur

Vnde adsit uirtus

ARGUMENTVM MARSILII IN ALCIBIADEM PRIMVM,
VEL DE NATVRA HOMINIS.

ANDIDISSIMVS Platonis nostri liber, qui Alcibiades primus inscribitur, Alcibiade ipso uenustior, & omni carior auro, quid homo est, quid eius officium docet. Est autem homo, anima rationalis, mentis particeps, corpore utens. Ex hac definitione illius officium trahitur trifariam distributum. Vt enim rationalis anima est, in seipsam circulo quodam ratiocinationis sese animaduertendo reflectitur. Vt mentis particeps, in diuinam mentem uelut riuulus in fontem suum refluit. Vt utens corpore, humanis negocijs gubernandis incubit. Perfectum igitur & absolutum hominis officium est, primo quidem ut naturam suam animaduertat, deinde ab illa tanquam ab imagine & affectu ad diuinam mentem exemplar eius & causam conuertatur. A qua hominis animus illustratus, ipsum bonum, ipsum utile, ipsum pulchrum, ipsum iustum intelligit, suumque bonum, utile, pulchrum, iustum perfecte comprehendit. Vnde quid bonum, quid utile aliorum hominum quibuscum uersatur, quibusue imperat noscitur. Cumque bonum absolutum, bonum sui, bonum aliorum cognouerit, ad seipsum iam & alium unumquemque curandum secundum cognitum boni normam debet accedere. Philosophiae studio, moralis, mathematicae, theologiae opus est, ut ad seipsum & ad mentem sui causam redeat. Moralis quippe et mathematica disciplina animum in corpusmersum in seipsum restituit, theologia supra se rapit, & extra seipsum attollit in deum. Mentis diuinae idearumque cognitio sapientia dicitur. Sui ipsius notitia, et sui suorumque boni utilisque inuentio ex diuinae mentis intuitu manans, prudentia nuncupatur. Prudentia sane ut bonum intelligit, humanas actiones tam publicas quam priuatas ad finem optimum refert. Vt utile, per comoda media propriasque uias, quibus ad finem perueniat, dirigit. Vt pulchrum, quis ordo, quis modus in hoc progressu quasi quodam itinere sit seruandus instituit. Vt iustum, quae distinctio singulorum operum, quae obseruantia impositi ordinis, quod supplicium transgredientis, quod praemium legem huius itineris obseruantis praescribit. A philosophia igitur ad sapientiam, a sapientia ad prudentiam fit accessus: prudentia uero ma-